

El SETMANARI L'EBRE explora com funciona el model de llar d'infants rural, habitualment vinculada a una ZER, a Ginestar, un dels primers municipis catalans que en va disposar. La CGT denuncia, però, que algunes tècniques han perdut la faena després d'un pla pilot

Escoles bressol per a combatre el despoblament rural a l'Ebre

Terres de l'Ebre Paula Pedrero

"Si hi ha escola, el poble té vida, no s'entén una vida de poble sense escola", sentència Maria Concepció Torres, professora i investigadora de la Universitat Rovira i Virgili (URV). I no només això, sinó que un poble amb escola bressol és un poble amb futur. Oferir este servei des del municipi significa donar l'oportunitat que les famílies que volen tenir criatures s'hi puguin quedar i no hagen de marxar a una altra població per a poder-los escolaritzar.

Amb esta idea, el Govern ha impulsat un pla per a estendre les escoles bressol a pobles petits, de menys de 2.500 habitants. Els municipis menuts que ja tenien una escola rural, han pogut incorporar el servei d'escola bressol, i tan sols hi han d'invertir 5.000 euros cada curs, ja que la resta del cost l'assumeix el Departament d'Educació. La mesura beneficia les 70 llars d'infants que hi havia fins ara, i ha permès obrir-ne 52 de noves, 11 de les quals, a les Terres de l'Ebre.

Així, l'Ebre s'ha convertit en el territori demogràficament més petit, però amb un major percentatge de llars rurals de Catalunya (un 19%). Les poblacions que este curs escolar han estrenat este servei són Caseres, Arnes, Prat de Comte, Miravet, Rasquera, Ribera-roja d'Ebre, la Galera, els Muntells, Aldover, els Reguers i Vinallop.

LES TRES "P" L'Escola Rural, l'Escola de les tres p: petita, de poble i pública, és una escola arrelada al territori, que dona vida al municipi, que a vegades n'és el pal de paller i/o dinamitzadora d'una part de la vida que el poble genera, que aglutina activitats, persones i que és motiu de trobada. Un poble sense escola és un poble solitari, cosa que desemboca, la majoria de vegades, en el seu abandonament per part dels habitants.

A partir dels anys vuitanta, les es-

Una imatge d'un grup d'alumnes i una educadora a l'escola bressol de Ginestar. FOTO: CEDIDA

"Abans hi havia famílies que optaven per anar cap a pobles més grans per les facilitats que oferien. Ara, moltes parelles s'estan quedant al poble."

Gisela Farnós, DIRECTORA DE L'ESCOLA PÀMIES - ZER LA FONT DE L'AIGUADÍ (GINESTAR)

coles rurals prenen força i comencen a gaudir de les mateixes possibilitats i drets que qualsevol altra escola. En este moment es formen les anomenades zones escolar rurals (ZER), que van suposar el trencament de l'antiga percepció que es tenia sobre el mestre i l'escola rural aïllada i sense recursos. A partir del 2015, s'implementa un Pla experimental del primer cicle d'educació infantil en escoles rurals, fet que comporta l'obertura de vuit llars d'infants a l'Ebre als municipis de Benifallet, Bot, Garcia, Ginestar, la Torre de l'Espanyol, Pauls, Tortosa i Vinebre.

GINESTAR, UN LABORATORI EDUCATIU Fa set anys que el Col·legi Públic Pàmies - ZER la Font de l'Aiguadí, a Ginestar, va obrir la seua llar d'infants, un recorregut

que li ha permès veure l'impacte d'este canvi al poble i a la mateixa escola. **"Abans hi havia moltes famílies que optaven per anar cap a pobles més grans per les facilitats que oferien. I ara hi ha moltes parelles que s'estan quedant al poble"**, explica la Gisela Farnós, directora de la ZER i tutora de l'escola. **"La llar d'infants també permet que les famílies i els infants s'introdueixen a l'escola des de zero, i entren molt bé en la manera de funcionar del centre"**, afegix.

"Durant estos anys també hem vist que el sentiment de comunitat dins l'escola és molt gran amb les famílies, i entre els mateixos alumnes- i que el sentiment de responsabilitat comença d'una manera molt més natural, gràcies a les aules multigràu i al fet de barrejar nens de diferents edats, ja

"El model de les llars d'infants rurals permet treballar de manera diferent: molts cops els llibres són l'entorn."

Maria Concepció Torres, INVESTIGADORA URV

que uns cuiden dels altres", detalla. Tot i que Farnós admet que treballar multinivell no és fàcil, ho considera un procés molt enriquidor, ja que **"els grans poden repassar quan expliquen els continguts i els petits que van més avançats poden anticipar el que els vindrà en un futur"**.

Així, lluny de ser centres ancorats en el passat, les escoles rurals han aprofitat les seues característiques per a convertir-se en un laboratori de pràctiques educatives que, amb els anys, s'han estès a les escoles ordinàries. Les aules multigràu o multinivell, tot i aportar més complexitat, per a Torres **"no**

són una dificultat, sinó una riquesa més de l'escola rural", una experiència que s'ha importat també a centres ordinaris.

VINCULADES, INCLUSIVES I INNOVADORES Fruit de l'èxit d'esta experiència, el model s'ha anat estenent pel territori i s'ha consolidat com un mitjà de col·laboració amb les administracions locals. **"Este tipus de polítiques permeten que la gent es quede al territori, no perquè no poden viure a la ciutat, sinó perquè creuen en el projecte, en la regió i en la riquesa natural que tenim com a país"**, valora Torres. I afegix: **"Catalunya té un 80 % de territori rural, però el 80 % del presupost no va al territori rural"**.

Una de les principals potencialitats d'estes llars d'infants -que, de moment, no existixen vinculades a les altres escoles públiques- és el fet que estan molt vinculades a l'escola, i permeten compartir espais, projectes, festes... **"Esta interrelació permet una trajectòria més lineal i contínua, sense que hi haja un trencament"**, explica Torres. **"A més, este model permet la possibilitat de treballar de manera diferent, més flexible, en funció del territori i molt vinculada al patrimoni cultural i mediambiental. Els llibres molts cops són l'entorn"**. Esta escola oberta cap enfora permet una major implicació de les famílies i del mateix municipi en els projectes educatius.

FORJANT EL MESTRE RURAL Però com es forma un mestre d'una escola rural? El GIER (grup interuniversitari escola rural) organitza any rere any les Jornades d'Escola Rural en la Formació Inicial dels Mestres de Catalunya, en què els futurs mestres visiten escoles i llars d'infants rurals, es desplacen pel territori i veuen la interrelació entre ambdues. A més, des de fa tres anys, la UB i la URV ofereixen el Màster en línia interuniversitari en Educació en Territoris Rurals.